

EK 1.
EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
“ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI” DERSİ ÖĞRETMEN ADAYI KILAVUZU

Bu kılavuz, öğretmen eğitimi programlarının önemli bir boyutunu oluşturan “Öğretmenlik Uygulaması” dersi için hazırlanmıştır. Bu kılavuzda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin bilincine varmaları ve dersin hedeflerine ulaşabilmeleri amaçlanmıştır. Kılavuzda öğretmen adaylarının ders süresince yararlanabilecekleri öneri ve açıklamalara yer verilmiştir.

Bu kılavuzu dikkatle okuyup yaşamınıza geçirmeniz, “Öğretmenlik Uygulaması” dersindeki başarınızı olumlu yönde etkileyecektir. Kılavuza ilişkin eleştiri ve önerilerinizi lütfen öğretim elemanına bildiriniz.

Başarılar!

Uygulama Öğretim Elemanının Ad ve Soyadı :

İmza

DERSİN TANIMI: Haftada bir tam gün ya da iki yarım gün öğretmen adaylarının bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazanmaları ve belirli bir dersi ya da dersleri planlı bir biçimde öğretmeleri ve iki saat öğretmenlik uygulaması seminerine katılmaları (öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi ve paylaşılması).

DERSİN HEDEFLERİ VE DAVRANIŞLARI

HEDEFLER	DAVRANIŞLAR
1. Yıllık plan hazırlayabilme.	1. Yıllık plana uygun bölümleri yazma. 2. Yıllık planın biçimsel bölümünü yazma. 3. Yıllık planda süreyi yeterli bir biçimde belirleme. 4. Hedefleri tekniğine uygun olarak yazma. 5. Ünite ya da konuları ilkelere uygun sıralama. 6. Ünite ya da konuya uygun öğretim yöntem ve tekniklerini seçme. 7. Kaynakları kaynak adı ve yazarın ad-soyadını belirterek yazma. 8. Ünite ya da konuya uygun araç-gereç seçme. 9. Değerlendirme bölümüne, değerlendirme türünü yazma.
2. Ders planı hazırlayabilme.	1. Ders planına uygun bölümleri yazma. 2. Ders planının biçimsel bölümünü yazma. 3. Ders planında süreyi yeterli bir biçimde belirleme. 4. Hedefleri ve davranışları tekniğine uygun olarak yazma. 5. Konunun içeriğini uygun olarak düzenleme. 6. Konuya uygun öğretim yöntem ve tekniklerini seçme. 7. Seçilen öğretim yöntem ve tekniklerini açıkça planlama. 8. Kaynakları kaynak adı, yazarın ad-soyadını, basım yılı ve yeri ve sayfa numarasını belirterek yazma. 9. Konuya uygun araç-gereç seçme. 10. Seçilen araç-gerecin kullanım yöntemini planlama. 11. Değerlendirmenin yapıma biçimini açıkça planlama.

HEDEFLER	DAVRANIŞLAR
3. Öğretim becerilerini geliştirebilme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öğrencilerin dikkatini derse çekme. 2. Öğrencileri dersin konusunu öğrenmeye güdüleme. 3. Dersin konusu ile bir önceki dersin konusu arasında bağlantı kurma 4. Öğrencilere doğru bilgiler verme. 5. Öğretim ilkelerine uyma. 6. Araş-gereç ve kaynakları yerinde ve etkili kullanma. 7. Öğretim yöntem ve tekniklerini doğru ve etkili kullanma. 8. Öğrencileri etkin kılacak öğretme-öğrenme etkinlikleri uygulama. 9. Bir etkinlikten diğerine geçerken bağlantı kurma. 10. İlginç, açık ve yerinde sorular sorma. 11. Doğru yanıtın bulunması için gerektiğinde ipucu verme. 12. Öğrencilere gerektiğinde pekiştirme verme. 13. Öğrencilerin eksiklerini tamamlama. 14. Öğrencilerin yanlışlarını düzeltme. 15. Sınıfta disiplini sağlama. 16. Dili iyi kullanma. 17. Ses tonunu dersliğe ve öğrenci sayısına göre iyi ayarlama. 18. Öğrencilerle göz iletişimi kurma. 19. Dersin sonunda konuyu özetleme. 20. Bir sonraki derse ilişkin bilgi ve ödev verme. 21. Dersliği değerlendirme türüne uygun olarak düzenleme. 22. Değerlendirme sonunda öğrencilere dönüt verme. 23. Süreyi iyi kullanma.
5. Öğretmenlik uygulamalarını sürdürmeye istekli olma.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hazırlanan ders planı ve araçlarını her hafta uygulama dersinden en az iki gün önce öğretim elemanına gösterme. 2. Hazırlanan ders planı ve araçlarını her hafta uygulama dersinden en az iki gün önce uygulama öğretmenine gösterme. 3. Sorumlu olduğu ve gözleyeceği derse her hafta katılma. 4. Sorumlu olduğu ve gözleyeceği dersten en az 20 dakika önce uygulama okulunda olma. 5. Seminer derslerine her hafta katılma. 6. Arkadaşları ile işbirliği içinde çalışma. 7. Öğretmenlik uygulamasında görevli kişilere (uygulama okulu yöneticileri, öğretim elemanı, uygulama öğretmeni, sınıf arkadaşları, uygulama sınıfı öğrencileri) saygılı davranma. 8. Sağlıklı olmaya özen gösterme. 9. Öğretmenliğe uygun bir biçimde giyinme. 10. Dünyada gerçekleşen bütün yenilikleri izleme.

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ AŞAMALARI

Öğretmenlik uygulamaları fakültemizde altı aşamada sürdürülmektedir.

Öğretmenlik uygulamasının aşamaları aşağıda tanımlanmaktadır. Ayrıca, bu aşamalarda yapılacak etkinliklere ilişkin bilgiler ve öneriler verilmektedir:

I. Öğretmen Adaylarını Uygulama Okuluna Yerleştirme ve Uygulama Öğretmenlerini Belirleme Aşamaları:

Bu aşamada fakülte ve bölüm uygulama koordinatörleri ile Milli Eğitim Müdürlüğü ve uygulama okulu koordinatörleri etkindir. İki kurum arasında yapılan yazışmalar sonucunda uygulama okulları ve öğretmenleri belirlenir.

II. Hazırlık Aşamaları:

Bu aşamada, öğretmen adayları okutacakları dersin yıllık ve ders planlarını hazırlar. Ayrıca, öğretim araç-gereçlerini hazırlar. Hazırlık etkinliği olarak şu işlemleri yapınız:

- Okutacağınız ders belirlendikten sonra, uygulama öğretmeni ile tanışınız. Bu görüşmenizde uygulama öğretmeninden *yıllık planını* isteyip, o planın fotokopisini çektirin ve uygulama öğretmenine yıllık planını mutlaka geri veriniz. Bu yıllık planı inceleyip, üzerinde yapılması gerektiğini düşündüğünüz değişiklikler olursa öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile tartışınız.
- İşleyeceğiniz her ders için *ders planı* hazırlayınız. Ders planlarınız, ders sırasında size yol göstermeye yetecek uzunlukta ve ayrıntılarda takılıp kalmanızı önleyecek kadar özlü olmalıdır. Sizin ve sınıfınızın yapacağı etkinlikler üzerinde odaklanmalıdır.
- Uygulama öğretmeni isterse planlarınızın fotokopisini verebilirsiniz.

Derslerinizi kendinizden emin ve başarı ile sürdürmeniz, öğretim planlarınızı zamanında ve doğru olarak yapmanıza bağlıdır. Bu nedenle, planlarınızı işleyeceğiniz ders gününden en az iki gün önce öğretim elemanı ve uygulama öğretmenine inceleyerek eksiklerinizi tamamlayınız ve varsa yanlışlarınızı düzeltiniz. Plan yapmak başlangıçta çok zamanınızı alabilir ya da size çok zor gelebilir. Ancak öğretmenlik uygulaması sürecinde bu planların gerekliliğini benimseyeceğinizi ve planlarınızı daha kısa sürede ve daha kolayca yapabileceğinizi umuyoruz.

III. Gözlem Aşamaları:

Gözlem aşamasında gözleyen ve gözlenen kişilere göre üç tür gözlem olacaktır. Bunlar:

1. **Öğretmen adayının uygulama okulu ve uygulama öğretmeni gözlemesi:** Bu tür gözlemi yaparken uygulama okulunun fiziki koşulları, eğitim felsefesi, kuralları, kaynakları; okulda çalışan yönetici, öğretmen ve diğer görevliler; öğrencilerin nitelikleri ve okulda kullanılan eğitim programları ve öğretme- öğrenme yaklaşımlarına ilişkin bilgi edinmeye çalışınız ve edindiğiniz her bilgiyi not alınız. Uygulama öğretmeni çalışma çizelgesinde belirtilen tarihte, Çizelge 1'deki açıklamalara göre gözleyiniz. Gözlem sonuçlarınızı dersten sonra öğretmen ile olumlu bir yaklaşımla tartışınız.
2. **Öğretmen adayının, diğer öğretmen adaylarını gözlemesi:** Öğretim elemanı tarafından size, grubunuzdaki diğer öğretmen adayı arkadaşlarınızı gözlemeniz için bir gözlem planı yapılacaktır. Bu plana uyarak birbirinizi gözleyiniz. Gözlem yaparken Ek 1.1'deki gözlem formunu kullanınız ve gerektiğinde kısa notlar alınız. Ayrıca, gözlem sonuçlarınızı gözlediğiniz arkadaşınıza dersten hemen sonra yazılı ve sözlü olarak bildiriniz.
3. **Öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin öğretmeni adayını gözlemesi:** Öğretim elemanı sizin en az bir dersinizi gözleyecektir. Gözlem sonuçlarını sizinle seminer dersinde tartışacaktır.

Uygulama öğretmeni ise, sizi en az 4 kez gözleyecektir. Uygulama öğretmenlerine dersten hemen sonra eleştirileri olup olmadığını sorunuz ve eleştirilerini dikkatle dinleyiniz.

Öğretim elemanının gözlediği ders için uygulama öğretmenin de gözlem formu doldurması yararlı olacaktır.

Çizelge 1. Ders Gözlem Çizelgesi

Öğretmen Adayı:.....	Sınıf: .....
Tarih:.....	Okul:.....
Dersin Adı:.....	Öğrenci Sayısı:.....
Uygulama Öğretmeni:.....	

Odak Noktası – Öğretmenin dersi ve dersin geliştiği yolları nasıl düzenlediğini gözleyin

Dersin Hedefleri – Öğretmenin, öğrenciler için hedeflerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz?

Dersi Planlama – Dersten önce planlama ve hazırlık için öğretmenin elinde ne vardı?

Başlangıç – Dersin nasıl başladığını açıklayın.

Öğretim Yöntemleri – Öğrencilerin katıldıkları ayrı türdeki etkinliklere bakın. Öğretmen dersin her aşamasını nasıl düzenliyor?

İletişim – Öğretmenin sesini nasıl kullandığını dinleyiniz; anlatımı ve soru sorma biçimini not alın. Öğretmen sınıftan gelen dönütleri nasıl kullanıyor?

Etkinlikler Arasındaki Geçişler – Öğretmenin bir etkinlikten diğerine geçiş yolunu tanımlayınız.

Öğrencileri Yönetme – Öğretmenin öğrencilerin davranışlarıyla nasıl başa çıktığına, sınıfın nasıl güdülendiğine, bireysel ya da grup çalışmasının kullanımına, övgü ve yaptırım uygulamasına bakınız. Ses tonunun ve sözsüz iletişimin (bakış, sınıfta dolaşma, beden dili) kullanımını göz önünde bulundurunuz.

Dersi Bitirme – Ders nasıl bitiyor? Bir toparlama, yeniden ele alma ya da ileriye yönelik hazırlık var mı?

Öğrenci Çalışmasını Değerlendirme – Öğretmen, öğrencinin çalışmasını ve ilerlemesini nasıl değerlendiriyor?

IV. Süreli Uygulama Aşaması:

Bu aşamada uygulama sınıfında dersi bizzat kendiniz yürüteceksiniz. *O sınıftaki öğrencilerin, o dersi öğrenmelerinden siz sorumlu olacaksınız.* Bu sorumluluğun bilincinde olduğunuzdan eminiz.

V. Değerlendirme Aşaması:

Bu aşamada sizler hem değerlendiren hem de değerlendirilen konumunda olacaksınız. Şöyle ki;

- Siz, diğer öğretmen adayı arkadaşlarınızı, kendinizi, “Öğretmenlik Uygulaması” dersini, elinizdeki kılavuzu ve uygulama sınıfınızdaki öğrencileri değerlendireceksiniz. Bu aşamada şu önerileri dikkate almanız yararlı olacaktır:

Öğretmen adayı arkadaşlarınızı gözledikten sonra doldurduğunuz gözlem formlarını uygulama dosyanıza ekleyiniz.

Kendinizi değerlendirmeniz ve bu değerlendirmelerinizi kaydetmeniz bir sonraki uygulamanız ve ileride öğretmenlik yaşamınızda size güzel bir kaynak olacaktır. Onun için uygulamalarınız süresince yaşadığımız ilginç olayları, kendinizde gördüğünüz olumlu ve olumsuz davranışları alın. Kendinizi değerlendirme raporunuzu yazarken tarihleri belirtmeyi unutmayınız. Bu raporlarınızın bir kopyasını her hafta seminer dersinde öğretim elemanına teslim ediniz.

Elinizdeki kılavuzun eksik ve yanlış gördüğünüz yerlerini not alın. Bu görüşlerinizi öğretim elemanı ile tartışınız. Bu etkinlik sizden sonraki öğretmenlik uygulamalarında dikkate alınacak ve uygulamaya konulacaktır.

Uygulama sınıfınızdaki öğrencileri değerlendirmek için öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile işbirliği yapınız. Ara sınav ya da yarıyıl sonu sınavı için soru hazırlamadan önce **belirtke tablosu** hazırlayınız. Sınav sorularınızı bu belirtke tablosuna göre hazırlayınız. Sınav sorularını sınav tarihinden en az bir hafta önce öğretim elemanı ve uygulama öğretmenine inceletiniz.

- Öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve diğer öğretmen adayları sizi değerlendirecekler. Öğretim elemanı sizi değerlendirirken aşağıdaki öğeleri, yarıyıl sonu notunuza sağda verilen oranda katacaktır:

<u>Değerlendirme Etkinlikleri / Öğeleri</u>	<u>Yarıyıl Sonu Notu İçindeki Oranları (%)</u>
1. Öğretmen adaylarının hazırladıkları gelişim dosyalarının incelenmesi	30
2. Öğretim elemanı gözlem sonuçları	35
3. Uygulama öğretmeni gözlem sonuçları	35
	100

<u>Gelişim Dosyasının Değerlendirme Ölçütleri</u>	<u>Puanlar</u>
Yıllık Plan	2
Ders Planları (İşlenen dersler için).....	24
Bilgi Yaprakları (İşlenen dersler için).....	20
Öğretim Materyalleri	18
Ölçme Aracı	12
Belirtke Tablosu	4
Öğretmen Adayının Kendini Değerlendirme Raporu	12
Arkadaş Gözlem Formları	<u>8</u>
	100

! *Gelişim dosyanızı hazırlarken lütfen torba dosya (gömlek dosya) kullanmayınız.*

Ders araçlarınızı hazırlarken aşağıdaki nitelikleri taşımalarına özen gösteriniz:

- Amaca hizmet etme
- Ekonomiklik, uzun süre kullanılabilme
- Temiz ve düzenli olma
- İlginç, yaratıcılık ürünü olma

Öğretim elemanı, süreli uygulama sırasındaki gözlemlerini, Ek 1.1'deki gözlem formundaki değerler ve gözlem yaparken aldığı kısa notlardan yararlanarak değerlendirecektir.

VI. Seminer Aşaması:

Seminer dersleri, sizin ve öğretim elemanının haftalık ders programına göre uygun olan bir zamanda haftada iki saat süre ile yapılacaktır. Bu dersler, süreli uygulama aşamasında görülen olumlu ve olumsuz davranış, beceri ve özelliklerinize ilişkin dönütler almanızı sağlayacaktır. Bu nedenle, seminer derslerine katılmanız bir sonraki uygulamanızda size yardımcı olacaktır.

Bu derslerde her öğretmen adayı işlediği ders hakkında eleştirilecektir. Önce kendisi işlediği derse ilişkin görüşlerini sunacaktır. Bu görüşlerinizi şu soruları yanıtlamaya yönelik olarak açıklamanız iyi olur:

İşlediğim derste olumlu olan davranışlarım nelerdi?

İşlediğim derste olumsuz olan davranışlarım nelerdi?

Olumlu ya da olumsuz davranışlarının nedenleri neler olabilir?

Aynı dersi tekrar işlesem öğretim-öğrenme ortamında neler değişiklik gösterir?

Daha sonra sizi gözleyen arkadaşınız dersinize ilişkin eleştirilerini açıklayacaktır. Son olarak da, öğretim elemanı, dersinize ilişkin gözlem sonuçlarını belirtecektir. Bu derslerde hem kendinize hem de diğer arkadaşlarınıza yapılan eleştirileri dikkatle ve saygıyla dinleyiniz. Çünkü bu etkinlik olumlu davranışların başkaları tarafından da yapılmasını sağlayacaktır ve aynı yanlışların değişik kişilerce yinelenmesini önleyecektir. Ancak size yapılan eleştirilerin doğruluğuna inanmadığınız durumlarda lütfen kendinizi savununuz, pasif birer dinleyici olmayınız.

Öğretmenlik uygulamanızın her aşamasında öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayı arkadaşlarınızla hızlı iletişim kurabilmek için;

Öğretim elemanının telefon numaralarını alınız.

Kendisi uygun görürse uygulama öğretmeninizin telefon numaralarını alınız.

Öğretmenlik uygulaması grubunuzdaki bütün arkadaşlarınızın telefon numaralarını alınız.

Kendi telefon numaralarınızı öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve uygulama grubunuzdaki bütün arkadaşlarınıza veriniz.

KAYNAKLAR

Bilen, M. (1990). **Plandan Uygulamaya Öğretim**. Ankara: Gelecek Yayıncılık, 2. Baskı.

Demirel, Ö. (2002). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: PegemA Yayıncılık, 4. Baskı.

Demirel, Ö. (2003). **Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**. Ankara: PegemA Yayıncılık, 5. Baskı.

Hacıoğlu, F. ve Aklan, C. (1997). **Öğretmenlik Uygulamaları Öğretim Teknolojisi**. Ankara: Alkım Yayınevi.

Küçükahmet, L. (1998). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. İstanbul: Alkım, 9.Baskı.

Sönmez, V. (1999). **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**. Ankara: PegemA Yayıncılık.

YÖK /DÜNYA BANKASI. (1998). **Fakülte – Okul İşbirliği**. Ankara: YÖK.

Not: Bu kaynaklar dışında alanınızla ya da alanınızın eğimiyle ilgili gereksinim duyduğunuz başka kaynaklardan yararlanabilirsiniz.

EK 1.1 ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ GÖZLEM FORMU

Gözlenen öğretmen adayı:

Uygulama Okulu:

Ders:

Ölçütler: Çok yeterli: 4, Yeterli: 3,

Kısmen yeterli: 2,

Yetersiz: 1

GÖZLEM TARİHİ				
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR				
DERSE GİRİŞ 1. Derse zamanında girme 2. Dikkat çekme 3. Güdüleme 4. Geçmiş dersle işlediği konu arasında bağlantı kurma				
SUNU – UYGULAMA 5. Konuya bilimsel açıdan hakim olma 6. Öğretim ilkelerini dikkate alma (somuttan soyuta, güncellik vb.) 7. Araç-gereç ve kaynakları yerinde ve etkili kullanma 8. Öğretim yöntem ve tekniklerini doğru ve etkili kullanma 9. Öğrencileri etkin kılan öğretme-öğrenme etkinlikleri uygulama 10. Bir etkinlikten diğerine geçerken bağlantı kurma 11. Gerektiğinde, uygun ipuçları verme 12. Öğrencilerin eksiklerini tamamlama ve yanlışlarını düzeltme 13. Konuyu özetleme 14. Gelecek derse ilişkin bilgi verme (ödev, araştırma vb.) 15. Süreyi iyi kullanma				
İLETİŞİM 16. Olumlu insan ilişkileri kurma 17. Dili iyi kullanma (akıcı konuşma; argo, yabancı ve yöresel sözcükler kullanmama vb.) 18. Anlaşılır açıklamalar yapma 19. Beden dilini iyi kullanma (göz iletişimi kurma, jest ve mimikler vb.) 20. Ses tonunu iyi ayarlama				
DEĞERLENDİRME 21. Öğrencilere, konuya ve dersliğin fiziksel koşullarına uygun ölçme tekniğini seçme 22. Ölçme türünü tekniğine göre uygulama 23. Ölçme sonuçlarını öğrencilerle tartışma				
GENEL NİTELİKLER 24. Kendine güvenme 25. Mesleğe uygun giyinme				
TOPLAM				

Gözleyen Kişinin Adı- Soyadı ve İmzası: